

ÅSA HELLBERG

DE ZUSSEN VAN FJÄLLBACKA

GROTE DROMEN

Vier zussen verbergen allemaal
hun eigen geheim

XANDER

ROMAN

1

Charlotta

Het was de mooiste dag van de nazomer toen Charlotta in 1909 afscheid nam. In de keuken stonden haar zussen Rut en Ester te huilen samen met hun moeder, maar ze moesten elkaar zo goed mogelijk troosten omdat Charlotta al het verdriet niet aankon.

‘Ik ga Elvira zoeken,’ zei ze en ze draaide zich om om haar eigen tranen te verbergen.

Hoe verlaat je je familie zonder vanbinnen kapot te gaan? En je ouderlijk huis, dacht Charlotta terwijl ze de voordeur opende, waarvan ze zich het irritante gepiep voortaan zou herinneren als zoete muziek. De brok in haar keel verdween ook niet toen ze de binnenplaats op kwam, want de geur van haar moeders rozen die tegen de muur aan de zuidkant opklommen, kwam haar tegemoet. In deze tijd van het jaar was Skistad op zijn mooist, wanneer alles uitgelopen was. Ze moest gewoon even stoppen om het in zich op te nemen. De rozen, de zwart-witte koeien die even verderop vredig graasden en de lommerrijke berken die de binnenplaats omringden. En de vlag was gehesen. Wanneer had haar moeder dat gedaan? Ze kon een snik

niet onderdrukken. Haar moeder haatte het idee dat Charlotta wegging, maar toch wenste ze haar dochter veel geluk.

Ze zocht in haar roszak en haalde haar zakdoek eruit.

Waarom had ze niet besloten om in november te gaan, wanneer thuis alles donker en saai was? Maar het was nu zoals het was. Het ticket naar Amerika zat in haar handtas, samen met alle andere documenten die ze nodig had om het land binnen te komen. Ik moet me vermannen, dacht ze. Ze tilde haar rok op en rende naar Elvira, want niemand was zo kalm en beheerst als zij.

Hun dienstmeisje was de was aan het ophangen toen Charlotta de hoek om kwam rennen.

‘Kom je me opzoeken?’ vroeg ze buiten adem.

‘Dat kan ik me nooit veroorloven,’ zei Elvira glimlachend, terwijl ze een hoek van het laken met een wasknijper vastzette. De was wapperde in de lichte bries. Over een uur zou die droog zijn.

‘Ik heb je nodig,’ zei Charlotta, terwijl ze diep ademhaalde om haar hartslag te kalmeren. ‘Je bent als een zus voor me, dat weet je.’ Misschien zou ze haar wel het meest missen. Elvira en Charlotta waren even oud en het dienstmeisje was op haar dertiende naar Skistad gekomen. Nu waren ze achtentwintig en nog steeds hecht.

‘Maar jullie zussen passen in dat grote land, ik niet,’ zei Elvira terwijl ze een handdoek over de waslijn hing.

‘Dat moet je niet zeggen. Het klinkt alsof we heel verschillend zijn. Je weet dat ik dat niet vind.’

‘Hier op Skistad misschien niet,’ zei Elvira, ‘maar in Amerika wel, of je dat nu leuk vindt of niet.’

‘Maar we beginnen allebei opnieuw,’ hield Charlotta vol. ‘We zullen allebei moeten werken, en als de boerderij wordt verkocht, ben je geen dienstmeisje meer bij ons.’

Ze tilde het zware voddenkleed op dat Elvira had gewassen en

samen gooiden ze het over de waslijn. Hier achter het huis, terwijl ze de was ophingen, hadden ze jaren geleden vriendschap gesloten. Waar zou Elvira naartoe gaan wanneer haar moeder de boerderij verkocht? Misschien zouden ze elkaar nooit meer zien. Charlotta slikte een paar keer. Daar moest ze nu niet aan denken.

Elvira schudde haar hoofd. 'Ik droom niet van een ander leven zoals jij. Als ik hier wegga, zal ik ergens anders dienstmeisje zijn. Dat past het beste bij mij.'

Charlotta's toekomstdromen leken nooit op die van haar leeftijdsgenoten en Elvira wist dat. Veel van de meisjes met wie ze naar school ging waren arm en wilden niets liever dan een beter leven, maar Charlotta had zich zelden iets béters voorgesteld. Ze had het al goed. Ze wilde een leven dat ánders was. In Fjällbacka waren er eindeloos veel regels waar ze zich aan moest houden en ze was niet van het volgzame soort. Ze keek iedereen boos aan die probeerde haar te betuttelen of haar te commanderen. Maar tot nu toe had wat zij wilde er niet toe gedaan omdat ze een meisje was en dus niets had te willen. Het was hetzelfde geweest in Uddevalla, waar ze een paar jaar had gewerkt om genoeg geld te verdienen om te kunnen emigreren. Mensen zaten haar voortdurend op haar nek en elke keer groeide haar verlangen om op eigen benen te staan.

In Amerika zou ze het leven krijgen dat ze wilde en daar kon commentaar leveren of proberen haar tegen te houden niets aan veranderen. Jonge vrouwen waren veel beter af in Amerika. O, wat zou ze het naar haar zin hebben. Ze zou naar het theater gaan, naar de opera en naar elke kunsttentoonstelling in New York. Elke dag zou ze iets ondernemen, gewoon voor de lol. Dan verdween de heimwee vast vanzelf, dacht ze. Of ze moest aan de boerderij in november denken. Misschien hielp dat. Want ze wilde niet zo verdrietig zijn als nu wanneer ze aankwam in haar nieuwe land.

Het was moeilijk te geloven dat Elvira tevreden was met haar leven hier. Charlotta had jarenlang geprobeerd haar over te halen om mee te gaan, maar het antwoord was altijd hetzelfde. *Nee, bedankt.*

‘Belooft je dat je goed voor jezelf zult zorgen wanneer ik in New York ben?’ vroeg Charlotta uiteindelijk. Op het grindpad zag ze Anton bij het paard wachten. Ze haalde diep adem. Het was zover.

Elvira streek een laken glad en toen ze zich naar Charlotta omdraaide, waren haar ogen vochtig.

‘Je weet dat ik dat doe,’ zei ze. ‘Ga nu het leven leiden waar-naar je hebt verlangd, Charlotta. Je hoeft je absoluut over niemand van ons hier thuis zorgen te maken.’

Grote broer Erik en zijn vrouw Anna waren met de kinderen gekomen om afscheid te nemen, en Erik gaf haar een paar laatste raadgevingen. Haar moeder stond tussen Rut en Ester. Charlotta kon haar amper in de ogen kijken, maar ze wist wat haar moeder wilde horen.

‘Ik beloof je dat ik de groeten doe aan Sigrid,’ zei ze terwijl ze haar moeder stevig omhelsde. ‘Ze zal op de kade in New York op me staan te wachten, dat weet je.’

Toen Charlotta op de bok naast Anton was gaan zitten, liet ze haar blik over de boerderij, het bos en haar familie gaan, die met hun armen om elkaar heen stonden te zwaaien, maar toen het paard wegdraafde van Skistad, draaide ze zich niet één keer om.

Het was luidruchtig en vreselijk druk op het dek van het schip in Göteborg. Iedereen wilde uitkijken over de haven wanneer het schip vertrok. Een vrouw probeerde zich langs Charlotta te wurmen en wierp haar een smekende blik toe.

‘Laat me alsjeblieft een laatste keer naar mijn moeder zwaaien,’ zei ze met een zakdoek in haar hand.

Charlotta liet haar meteen door naar de reling, want ze be-

greep haar zo goed. Had ze zelf goed afscheid genomen, zodat iedereen wist hoe erg ze hen ging missen? Vanaf het dek werden liefdesbetuigingen geschreeuwd naar de mensen op de kade. Ze zwaaiden met hun zakdoeken voordat ze hun neus snoten. Een man baande zich een weg door de menigte en liep de loopplank weer af, waar hij iemand in zijn armen sloot. Een echtgenote? Of een zus? Zou hij terug aan boord komen? Hij hield de vrouw vast alsof hij haar nooit meer wilde loslaten. Tranen biggelden over Charlotta's wangen en ze was plotseling dankbaar dat ze hier alleen was. Haar moeder had mee willen komen om bij de boot afscheid te nemen, maar Charlotta had gezegd dat dat te moeilijk werd. En haar moeder had opgelucht gekeken om haar niet te hoeven zien wegvaren. Nadat ze al een aantal van haar kinderen had moeten uitzwaaien wist ze dat het bijna onmogelijk was om haar te laten gaan. Het afscheid op Skistad was al moeilijk genoeg geweest.

Op de bodem van Charlotta's zware tas lagen foto's, een cadeau van haar moeder voor Sigrid en genoeg kleren om in elk geval zes maanden in New York door te komen zonder iets nieuws te hoeven kopen. Bovenop had ze de jurk gelegd die ze in Uddevalla had gekocht. In een kleinere tas had ze ingepakt wat ze nodig had tijdens de reis. Ondergoed, zeep en een extra jurk mocht dat nodig zijn.

Het eerste deel van de reis ging van Göteborg naar Hull in Engeland en vandaar zou ze per trein verder reizen naar Liverpool, waar het enorme schip naar Amerika lag te wachten. Ze had tickets voor de derde klas gekocht om geld uit te sparen, en dus was er geen mooiere jurk nodig voor de reis dan die ze nu droeg. Van de passagiers in de eerste en tweede klas werd verwacht dat ze zich tussendoor omkleedden en Sigrids waarschuwingen over de omstandigheden in de derde klas op de boot tussen Liverpool en New York, waar men, zoals ze schreef, zich niet eens omkleedde voor het diner, deerden Charlotta

niet. Ze was gewend om op een heel andere manier voor zichzelf te zorgen dan haar zus. Sigrid was op haar twintigste getrouwd en liet het meeste over aan haar man Alexander. Soms dacht Charlotta dat haar zusje hem ook voor zich liet denken, want in haar brieven werd ze steeds preutser en religieuzer. En zo was ze niet geweest voordat ze hem ontmoette.

Toen de boot Göteborg had verlaten, haalde ze Sigrids laatste brief tevoorschijn met raadgevingen en instructies. En als ze hem nog een keer las, kon ze misschien iets nuttigs tussen de regels vinden.

Allerliefste grote zus,

Ik ben zo blij dat we elkaar gauw weer zien. Omdat je, ondanks mijn en Alexanders waarschuwingen, toch per se een derdeklasketicket wilde kopen, moet je via Ellis Island reizen. Gebeurd is gebeurd en ik zal er niet meer over zeuren. Ook al is het ingewikkelder voor je, weet dat we op je wachten bij je aankomst. Hou je bagage goed vast. Pak niet meer in dan je zelf kunt dragen. Er zijn overal dieven en boeven en je moet geen woord geloven van wat ze zeggen. Nu denk je waarschijnlijk dat Zweden geen dieven kunnen zijn, maar geloof me maar dat dat niet waar is. We hebben verschillende kennissen die het slachtoffer zijn geworden van deze schijnbaar fatsoenlijke mannen die beloven voor de bagage te zorgen, maar er in plaats daarvan in Hull mee vandoor gaan. Vergeet niet je netjes te gedragen. Denk aan je tafelmanieren en bedenk dat je gedrag invloed heeft op het beeld dat mensen van je hebben. En raak nooit van streek en zeg geen dingen waar je spijt van krijgt. Je bent een dame, vergeet dat niet. Ik zal voor je bidden. En natuurlijk heet ik je van harte welkom in mijn nieu-

we thuisland. Iedereen hier houdt van Zweedse vrouwen. We worden beschouwd als ordelijk, goede werkers, vroom en ook als vlug van begrip. Je zult geen problemen hebben met het vinden van een betrekking bij een gezin, als je dat tenminste wilt. O, wat zullen we het leuk hebben. Ik kan niet wachten. Jouw kamer in ons appartement is al gereed en Alexander en ik zijn oprecht blij dat je bij ons wilt komen wonen. Als je eenmaal gevestigd bent, zullen we ervoor zorgen dat je kennismaakt met de leden van de episcopale kerk waar wij lid van zijn, zodat je hier zo snel mogelijk net zo thuis voelt als wij. Ik ben er minstens drie keer per week en ik hoop dat je met me meegaat.

In Liverpool recapituleerde Charlotta de reis tot nu toe: een nacht in een hotel in Göteborg, veel papieren om te ondertekenen, een inenting waarvan ze in de haast niet eens had begrepen waar die voor was, een slapeloze nacht, heimwee, twee onrustige dagen aan boord van de eerste boot, drie keer overgeven en daarna de ronduit vreselijke treinreis naar Liverpool, die ze zo snel mogelijk wilde vergeten. Maar niet één keer had ze er spijt van gehad. Ook al had ze tot God gebeden en wilde ze de koele hand van haar moeder op haar voorhoofd toen ze zich op haar ellendigst voelde.

Ze bleef staan op het perron. Het was zoals ze had gedacht, hier was je op jezelf aangewezen. Ze pakte de twee koffers stevig vast en begon achter alle andere mensen aan te lopen, blij dat ze Sigrids advies had opgevolgd om niet meer in te pakken dan ze zelf kon dragen. De echte heren woonden in Amerika, en pas als ze daar was zou ze iets verwachten van mannen.

‘Let me help you, miss.’

Ze keek naar de jonge man die naast haar was komen lopen en zijn handen naar haar koffers uitstak. Wilde hij ze dragen?

Dat moest wel en ze schudde resoluut haar hoofd. Ze was sterk en kon voor haar eigen bagage zorgen en hoefde niemand te betalen om haar te helpen. Ze hield haar geld liever zelf. Ook al had Sigrid gezegd dat het gemakkelijk was om werk te vinden, je wist het nooit.

In de stroom mensen die aan boord gingen van het schip naar Amerika zag ze andere reizigers die echt hulp nodig hadden. Sommigen leken al hun spullen van thuis te hebben meegenomen. Gereedschap, kookpotten en nog veel meer. Iemand droeg zelfs een stoel de RMS Adriatic op. Het was druk op de loopplank van het schip en op de trap naar beneden naar de derde klas, en ze wenste degenen met veel bagage in stilte veel geluk.

Ze keek door de deur de vierpersoonshut in. Het was niet zo erg als ze had gedacht. Er was zelfs een kleine wastafel tussen de twee stapelbedden. Ze glimlachte en knikte zo vriendelijk mogelijk naar de drie vrouwen die ieder al een bed hadden uitgekozen. Ze moesten tenslotte meerdere dagen met elkaar doorbrengen. Toen ze Charlotta grondig hadden opgenomen, begonnen ze met elkaar te praten in een taal waar ze geen woord van verstond. Jammer dan, niets aan te doen. Het feit dat ze niemand had om mee te praten tijdens de reis kon haar niet zoveel schelen. Met een tevreden glimlach legde ze haar hoed en jas weg. Ze was op weg. Anna Charlotta Hellberg was eindelijk op weg naar Amerika.

De overtocht verliep veel beter dan ze had verwacht. De zee was kalm, ze ontmoette en praatte met verschillende aardige Zweden in de eetzaal, schreef brieven naar huis aan haar moeder en haar zussen, las *Dokter Glas* van Hjalmar Söderberg en was Sigrids woorden over Ellis Island helemaal vergeten toen ze acht dagen later aankwamen. Nu hoefde ze alleen nog maar door de controle en na een korte overtocht met de veerboot zou ze haar jongere zus weer zien.

Het was zes jaar geleden dat Sigrid en Alexander waren gemigreerd en Charlotta had haar zus erg gemist. Volgens haar moeder was Sigrid de beste oppas voor de jongere broertjes en zusjes geweest, omdat Charlotta er maar al te vaak met haar hoofd niet bij was en zat te dagdromen. Juist omdat Sigrid zo betrouwbaar was, wist Charlotta dat haar zus haar stond op te wachten op de kade in New York, precies zoals ze had beloofd.

Met die gedachte in haar achterhoofd baande Charlotta zich vastberaden een weg langs alle mensen die tegelijk van boord wilden terwijl ze links en rechts 'pardon' riep. 'Pardon.' Het verlangen naar Sigrid, en de wetenschap dat ze de bestemming van haar dromen bijna had bereikt, maakten haar erg driest. 'Pardon.' Ze wist hoe ze moest dringen. Met vijf broers en zussen had ze dat wel geleerd. Ze glimlachte en baande zich steeds verder een weg naar voren tussen de reizigers.

Maar toen kwam alles tot stilstand. In de aankomsthal besepte ze dat het niet langer mogelijk was om snel vooruit te komen. Een menigte mensen bewoog zich in golven naar voren en iedereen leek in de war. Sommigen huilden, anderen schreeuwden en gilden. Charlotta begreep geen woord van wat er werd gezegd, wist niet waar ze kon gaan zitten om te wachten of welke vragen er aan haar werden gesteld. Ze werd ruw heen en weer geduwd en hoewel er vast Zweden in de grote zaal waren, was het geluidsniveau verschrikkelijk en zag ze geen van de paar landgenoten met wie ze tijdens de overtocht in contact was gekomen. Kinderen huilden, terwijl volwassenen zo hard schreeuwden dat het geluid tussen de hoge muren weerkaatste.

Plotseling voelde ze zich vreselijk eenzaam. Ze hield haar bagage dicht tegen zich aan, want zoals haar zus haar had gewaar-schuid, waren er hier zeker dieven en ze was zuinig op wat ze uit Zweden had meegenomen. Haar moeder had haar haar mooiste omslagdoek gegeven en gezegd dat die haar aan haar vaderland zou herinneren, en Charlotta had moeten beloven

dat ze terug zou komen als ze heimwee kreeg. Rut had haar een boek over Zweden gegeven en Ester een portemonnee met een dollarbiljet erin: ‘Erik heeft het me gegeven toen hij terugkwam uit Amerika; ik kan het terugkrijgen als ik overkom,’ had ze gezegd.

Het ticket had zeventig kronen gekost, een enorme hap uit Charlotta’s spaargeld, maar ze had nog steeds tweehonderd kronen om in dollars te wisselen en honderd kronen in haar rok genaaid die ze alleen tevoorschijn zou halen als dat heel erg nodig was. Voor het eerst tijdens de reis voelde Charlotta zich niet veilig. Ze sloeg van zich af en hield haar koffers zo stevig vast dat haar knokkels wit werden zodra iemand ook maar naar haar wees. Toen iemand voor de vierde keer een van haar koffers leek te willen pakken, schreeuwde ze en zwaaide met haar arm naar hem.

‘This one has a temper. Take her away. We need to be careful with this kind of troublemakers.’

Een man greep haar arm stevig vast en ze wilde net om hulp schreeuwen toen ze besepte dat hij hier werkte. Hij trok haar stevig uit de rij en in paniek besepte Charlotta dat ze haar plaats zou kwijtraken. Ze probeerde haar arm los te trekken, maar hoe harder ze worstelde om los te komen, hoe vaster de greep op haar bovenarm werd.

‘Do you speak English?’ Hij gaf haar de ene tas en nam zelf de andere terwijl hij haar vasthield.

Ze schudde haar hoofd. Waarom kon ze niet bij de andere mensen wachten? Waar bracht hij haar naartoe? Hij trok haar mee door een lange gang en hoe verder ze van de aankomsthal kwam, hoe banger ze werd. Als hij Zweeds had verstaan, zou hij beseft hebben dat hij een grote fout maakte. Hij hield haar zo stevig vast dat het pijn deed. Had ze iets verkeerd gedaan?

Al snel bereikten ze een lange rij mensen die voor een kamer stonden te wachten.

'Stay here.'

De geüniformeerde man plaatste haar achteraan in de rij en zette haar koffers naast haar neer. Charlotta durfde niet te protesteren. Ze was doodsbang. De bewaker vertrok en ze drukte zich tegen de muur.

Een man verderop in de rij draaide zich om en riep: 'Zat jij ook op de boot?'

Charlotta huilde bijna van opluchting. Ze herkende hem. Ze keek om zich heen voordat ze durfde te antwoorden, maar de bewaker was vertrokken.

Ze knikte gretig. 'Ja, en ik begrijp niet wat ik hier doe. Kun jij me helpen?' Ze had hem aan boord gezien, in de eetzaal waar de passagiers van de derde klas hun maaltijden geserveerd kregen, en vond dat hij er gezond en sterk uitzag. Veel mensen waren bleek, maar hij niet. Hij moet veel buiten hebben gewerkt, had ze gedacht, en ze had meteen aan de boerenknechten thuis moeten denken. Hij herinnerde haar aan Skistad.

'Je wordt hierheen gebracht als een van de bewakers denkt dat je een herrieschopper bent. Ben je dat?'

'Nee, helemaal niet.'

'Gewoon je mond houden, geen ruzie maken en je zult zien dat het goed gaat.'

'Spreek jij Engels?'

'Ja, maar ik ben nog geen staatsburger. Ik gaf een Italiaan een klap die mijn rugzak probeerde te stelen en daarom ben ik hier. Waar ga je naartoe?'

'New York,' wist ze te antwoorden voordat de bewaker terugkwam, en iedereen zweeg. Ze dankte God voor de man die voor haar in de rij stond. Nu begreep ze dat ze gewoon haar mond moest houden en niet boos moest worden of protesteren. Ze zou haar gezonde tanden bloot lachen tot ze voet zette op Manhattan en Sigrid kon omhelzen.

De rij vorderde tergend langzaam. Charlotta's voeten deden

pijn. Kon ze haar laarzen maar uittrekken. Maar ze klaagde niet. Ze bleef glimlachen.

De Zweedse man stond eindelijk vooraan in de rij en draaide zich weer om: 'Mijn naam is Wilhelm, hier heet ik Will. Kom me eens opzoeken op het Zweedse consulaat in New York.'

Toen ging de deur open en werd hij de kamer in geduwd.

Toen Charlotta eindelijk aan de beurt was, werd ze begroet door een Zweeds sprekende man met dunne blonde haarslierten op zijn hoofd en vermoeide blauwe ogen. Hij legde uit dat ze in hun ogen een onruststoker was. Een oproerkraaister, had de bewaker gezegd. Ondanks zijn ernst schonk ze hem een stralende glimlach, omdat ze begreep dat het vanaf nu aankwam op haar gedrag. Met een Zweed in de kamer was ze rustiger. Ze moest hem voor zich winnen, zodat hij een goed woordje voor haar deed. Ze konden haar toch niet terugsturen naar Zweden? Ze moest er niet aan denken. Blijven glimlachen, Charlotta, blijven glimlachen, zei ze tegen zichzelf. De andere drie mannen die zouden beslissen of Charlotta iemand was die in Amerika problemen zou veroorzaken maakten haar onzeker. Zweden kon ze wel begrijpen, maar grimmige Amerikanen had ze nog nooit ontmoet. Maar kon de Zweed haar helpen uit te leggen dat ze daarnet haar bagage had willen beschermen en dat men haar daarom voor een onruststoker had gehouden? Ze deed haar best om er vriendelijk en goed uit te zien terwijl ze haar zaak leken te bespreken. Ze had haar vader zijn leven lang gemanipuleerd en thuis was er geen man die ze niet naar haar hand kon zetten, maar hier was het anders.

Toen ze haar vertelden dat ze haar reis naar New York mocht voortzetten, kon ze wel huilen van opluchting, en al snel stond ze in de rij om geld te wisselen en een kaartje te kopen voor de veerboot naar de haven van Manhattan. Nog nooit had ze zich zo vrij gevoeld. Ze bleef glimlachen, ook naar degenen

die stonden te duwen en te dringen. Italianen. Ze had ze zo vaak 'Italia' horen zeggen dat er geen twijfel mogelijk was dat ze daarvandaan kwamen. Hun ogen waren zo donker en vurig dat er een aangename rilling over haar rug ging. Dit waren mensen met wie ze zou samenleven. Binnenkort zouden ze een gemeenschappelijke taal hebben. Ze wilde zo snel mogelijk Engels leren, zodat ze met haar nieuwe landgenoten kon praten. Zo moeilijk kon het toch niet zijn? Ze had tenslotte ook ooit Zweeds geleerd, en toen was ze zelfs nog maar een kind geweest. Als volwassene zou het nog sneller moeten gaan. Ja en nee kende ze al. Nu moest ze alleen nog de rest leren.

Op de allerlaatste boottocht, van Ellis Island naar Manhattan, stond Charlotta voor op het dek. Ze had het zo koud dat ze stond te klappertanden, maar wanneer je eindelijk op weg was naar de bestemming van je dromen, maakte een beetje kou niet uit. Ze hapte naar adem. Daar, uit de mist, doemde haar nieuwe stad op. Eindeloos hoge gebouwen torenden omhoog en toen de wolken optrokken, verscheen de stad in al haar pracht. De torens van gebouwen die gloednieuw leken schitterden, de haven lag vol boten en achter haar juichten en schreeuwden haar medepassagiers toen ze het uitzicht zagen. Zij was duidelijk niet de enige die er haar hele leven naar had verlangd om hier te komen.

'Wat heb ik lang staan wachten,' huilde Sigrid toen ze elkaar eindelijk konden omhelzen. 'Toen de ene veerboot na de andere van het eiland kwam en jij er niet op zat, was ik bang dat ze je teruggestuurd hadden naar Zweden.' Ze snikte en hield Charlotta stevig vast.

'Het scheelde niet veel,' zei Charlotta. Ze deed een stap achteruit om haar zusje te bewonderen. Ze was ongelooflijk mooi. De rand van haar hoed was groot, haar jurk met jasje was tweedelig en getailleerd. Hoe kon ze überhaupt ademhalen met zo'n

strak gesnoerd korset? Het was duidelijk dat haar man succesvol was. En dat deed Charlotta goed, want hierheen verhuizen, trouwen en veel kinderen krijgen was het enige wat Sigrid ooit had gewild. Tot nu toe waren er echter nog geen kinderen op komst, anders had ze niet zo'n strak pakje kunnen dragen.

Terwijl ze zich een weg baanden door de menigte, vertelde Charlotta haar hele avontuur in geuren en kleuren.

'Nu ben ik nog blijer dat je hier bent,' zei Sigrid uiteindelijk. 'Laat me een van je tassen pakken. Ik wilde een eindje gaan lopen, als je er nog puf voor hebt. Er is veel te zien onderweg. We wonen in 11th Street en het is onmogelijk helemaal daarnaartoe te lopen met je zware bagage, maar een klein stukje moet wel lukken. Je zult hier snel goed bekend zijn. Ik blijf zelf vooral in de buurt, maar er zijn trams en metro's als je die nodig hebt. Ik loop of neem een taxi als ik ergens naartoe ga.'

Charlotta was moe, maar te overrompeld door wat ze zag om te klagen. Slapen kon ze nog wanneer ze oud was. Ze had nog nooit mooiere huizen of bredere straten gezien. Zelfs de paarden leken groter dan thuis. En de mensen zagen er gelukkig uit. Ze praatten en groetten elkaar, vrouwen glimlachten vriendelijk en mannen tilden hun hoed op. Het was heel anders dan op Ellis Island.

Sigrid wierp een blik op Charlotta: 'Ziet het eruit zoals je je had voorgesteld?'

'Nee, het is veel mooier.' Ze draaide haar hoofd van links naar rechts. 'Kijk eens, wat een mooie jurk,' zei ze en ze knikte naar een vrouw die net de trap van een van de huizen af kwam lopen. 'De kleur is zo blauw als de zee.'

'Vertel me eens hoe het met mama gaat. Als je eens wist hoe erg ik haar mis,' zei Sigrid. 'Ik weet niet hoe eerlijk ze is in haar brieven. Is ze veel veranderd sinds papa's dood?'

'Als ze al veranderd is, dan heb ik het idee dat ze gelukkiger is, maar dat mag je niet zeggen, ze wil niet dat je kwaadspreekt

over papa. Maar om eerlijk te zijn is ze nu waarschijnlijk beter af. Ze gaat Skistad verkopen, dat weet je toch?' Charlotta bleef om zich heen kijken om niets van de nieuwe omgeving te missen. Ze zou het hier naar haar zin hebben, dat was één ding dat zeker was. Haar lichaam bruiste van vreugde.

'Ja, dat weet ik. Ze schreef dat ze naar Fjällbacka wil verhuizen. Ik denk dat het goed voor haar zal zijn. Er is daar wat meer reuring, ze kan winkelen en vriendinnen bezoeken. Ik heb net een brief van Ester gekregen waarin ze zegt dat ze binnenkort ook naar Amerika komt en dan heeft mama alleen Rut nog thuis. En Erik natuurlijk, maar die heeft het druk met zijn eigen gezin. Maar het is goed dat hij dichtbij woont, zodat hij haar af en toe kan helpen. Zag je hem vaak?'

'Zo nu en dan. Je weet hoe goed Anna en ik bevriend waren en dat ik vaak op Carlslund was om haar te bezoeken. Niet zo vaak meer toen ik tijdelijk naar Uddevalla verhuisde om te werken, zoals je misschien nog weet, maar toch heb ik hen minstens een keer per maand ontmoet. Anna is gelukkig met onze broer. Ik was bang dat het een moeilijke overgang voor haar zou zijn na de jaren in Göteborg als verpleegster, maar het boerin zijn lijkt haar te bevallen. Hoe zit het met jou? Bevalt het huwelijksleven je?'

Sigrid begon te stralen als een zonnetje toen het over haar huwelijk ging. 'Alexander is de beste echtgenoot die ik me kan wensen. Bijna altijd lief en zorgzaam. Nu nog kinderen, en als God met ons is, zullen we binnenkort gezegend zijn met net zoveel als Erik en Anna.'

'Drie kinderen? Ja, dat klinkt goed,' zei Charlotta glimlachend. 'Ik denk dat mama genoeg had genomen met drie als ze had mogen kiezen.'

'Maar lieve zus, zoiets bepaal je niet zelf. Het is de wil van God.'

Als Sigrid nog steeds zoveel vertrouwen had in Gods macht,

dan was dat maar zo. Charlotta vond zelf dat Alexander eigenlijk belangrijker was als het ging om het daadwerkelijk stichten van een gezin, maar omdat ze echt geen ‘ruziezoeker’ wilde zijn, zweeg ze.

Toen het begon te regenen, pakten ze een rijtuig, maar dat hielp niet veel want toen ze op Sigrids adres uitstapten, kwam de regen met bakken uit de hemel en tegen de tijd dat ze de entree binnengingen, waren de zussen doorweekt.

Lachend schudden ze de ergste nattigheid van zich af. Charlotta keek nieuwsgierig om zich heen. De stenen vloer in de hal was gelegd in een opvallend zwart-wit patroon, en verderop was een lift. Ze had nog nooit in een lift gestaan, zelfs tijdens haar tijd in Uddevalla niet.

‘Kunnen we niet beter de trap nemen?’ vroeg ze, terwijl ze zich met bagage en al in de lift wisten te persen.

Sigrid glimlachte en sloot de ijzeren hekken.

Het leek net een gevangenis. Terwijl de lift schokkend in beweging kwam, voelde ze zich steeds ongemakkelijker. ‘Gaan we hoog?’ vroeg Charlotta.

‘*Top floor*, helemaal bovenin.’

De lift schudde bedenkelijk toen hij stopte en Charlotta besloot meteen om voortaan de trap te nemen. Ze huiverde ervan.

Sigrid opende de deur van het appartement, liet Charlotta binnen, maar glipte toen langs haar en maakte een uitnodigend gebaar met haar arm. ‘Welkom in Amerika en in je nieuwe thuis.’ Ze zag er terecht ontzettend trots uit. Zelfs vanuit de gang kon Charlotta de elegantie van het appartement zien.

Ze deed haar natte hoed af en wilde net haar jas ophangen toen een deur openging en er een dienstmeisje snel naar haar toe kwam die haar hoed en jas van haar aannam.

‘Dit is Tyra,’ zei Sigrid. ‘Ze is ons dienstmeisje en woont in de dienstbodekamer achter de keuken.’

‘Goedendag,’ knikte het dienstmeisje.

‘Goedendag, Tyra. Leuk je te ontmoeten,’ zei Charlotta met een glimlach en ze overhandigde de natte jas. ‘Ben je al lang in Amerika, Tyra?’

‘Een jaar, juffrouw Hellberg.’

‘En heb je het hier naar je zin?’

‘Heel erg, dank u.’

Toen kwam Alexander, de zwager die Charlotta tot nu toe maar een keer had ontmoet en die Sigrid zo verschrikkelijk gelukkig maakte. Hij stak zijn hand uit.

‘Charlotta, welkom in ons nederige stulpje.’

Zijn handdruk was warm. Charlotta herinnerde zich zijn handdruk heel goed. Hij was ook volwassen geworden, net als haar zus. Smalle grijze strepen waren nu zichtbaar in zijn donkere, goed gekamde haar.

‘Dank je, Alexander, jullie hebben een prachtig huis,’ prees ze. ‘Ik weet niet zeker of ik het een “nederig stulpje” zou noemen.’ Ze glimlachte hartelijk.

De lieve Tyra, die verlegen in de hal stond, deed Charlotta denken aan Elvira. Als hun boerenknecht Anton zo dwaas was om Elvira’s warme gevoelens voor hem niet te beantwoorden, zou ze misschien toch overwegen om hierheen te komen, als Charlotta een baan had en het kaartje kon betalen.

‘Laat me je koffers van je overnemen en je naar je kamer brengen, dan serveert Tyra daarna vast iets warmes, toch?’

Alexander ging hun voor en Charlotta zag hoe trots Sigrid naar de rug van haar man keek. Charlotta had nog nooit op die manier naar een man gekeken. Of dat ooit ging gebeuren? Haar ervaring tot nu toe was dat mannen met name onhandig waren. Maar nu, hier in Amerika, zou ze echte mannen ontmoeten. Grote, knappe mannen die voor passie in haar leven zouden zorgen. Het benam haar de adem als ze eraan dacht hoe heerlijk dat ging worden.

Het appartement had vier slaapkamers, een bibliotheek, kan-

toor, salon en eetkamer. Grote tapijten in prachtige patronen en kleuren bedekten de vloeren en aan de muren hingen kunstwerken. Zware fluwelen gordijnen en sierlijke kroonlijsten omlijstten de ramen. Alles was zeer weelderig en haar zus paste perfect in het plaatje. Het was moeilijk voor te stellen dat ze op een boerderij was opgegroeid met kippen en koeienstront voor de deur.

Alexander haalde zijn zakhorloge tevoorschijn. ‘Als jullie me willen excuseren, ik moet nog wat documenten doornemen op kantoor. En Charlotta heeft vast wat rust nodig om aan de Amerikaanse tijd te wennen,’ zei hij voordat hij het horloge weer terugstopte. ‘Zet men op zee nog steeds elke dag de klok iets terug om op de juiste tijd in Amerika aan te komen?’

‘Ja, dat klopt. Elke dag vijfenveertig minuten.’

‘Goed bedacht,’ zei hij knikkend. ‘Netjes.’ Het was te zien dat haar zwager dat waardeerde. Hijzelf straalde een en al perfectie uit.

‘Inderdaad,’ zei Sigrid. ‘Ga jij maar, we redden ons wel.’ Ze kuste haar man op de wang. ‘Kom, laten we in de salon gaan zitten, Tyra zal ons straks iets lekkers serveren.’

‘Dank je, Alexander,’ zei Charlotta. Toen hij naar zijn kantoor was gegaan, fluisterde ze tegen Sigrid: ‘Hoe rijk is hij eigenlijk?’

Sigrid nam Charlotta bij de arm en leidde haar naar de andere kant van het appartement. ‘We hebben echt genoeg om rond te komen. Ik ben niet precies op de hoogte, hij heeft het er met mij niet over. Ik weet wel dat hij veel heeft geërfd van zijn vader in Göteborg, maar we leven van wat hij verdient als ingenieur. En blijkbaar betaalt dat goed,’ zei Sigrid. Haar stem begon te trillen toen ze vervolgde: ‘Maar wat is dit allemaal waard als we geen kinderen krijgen?’

‘Natuurlijk krijg je kinderen, waarom zeg je dat?’

‘We zijn al jaren getrouwd, Charlotta. En er gebeurt niets.’

‘Maar probeer je het... vaak genoeg?’

Sigrid werd knalrood. ‘We doen wat we moeten doen, maar het is aan God om ons te geven wat we willen.’

Charlotta omhelsde haar zus en kustte haar op het voorhoofd. ‘Doe meer van wat jullie moeten doen en je zult zien dat het gebeurt.’

‘Ik ben zo blij dat je er bent,’ zei Sigrid. ‘Ik zal je natuurlijk in het gareel moeten houden,’ zei ze hartelijk glimlachend, ‘maar dat is het waard om een beetje van jouw licht hier in huis te krijgen.’

‘Is dat hier niet dan?’ Wat wilde Sigrid zeggen? Voelde ze zich niet goed?

‘Jawel, maar hoe meer, hoe beter, toch?’ Ze kneep even in Charlotta’s arm zonder haar aan te kijken. En toen riep ze vrolijk: ‘Tyra, je mag nu opdienen.’